

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

«Μια παραγμένη νύκτα» του Λ. Καρατζιάλε από την ΕΘΑΛ

● ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Μετάφραση: Ειρένα Ιωαννίδου - Αδαμίδου

Σκηνοθεσία: Σβετλάνα Χαραλάμπους

Σκηνικά - κοστούμια: Στέφανος

Αθηναίτης

Παίζουν: Δημήτρης Ξύστρας, Χρυσάνθος Χρυσάνθου, Ανδρέας Βασιλείου, Τάκης Χριστοφάκης, Βαλεντίνα Σοφοκλέους, Ελενα Ευσταθίου, Γιώργος Λώρης.

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ της ΕΘΑΛ στη Λευκωσία επιβεβαίωσε ακόμα μια φορά τη γνωστή αλήθεια: το θέατρο είναι παιχνίδι μεταξύ των ηθοποιών και του κοινού. Αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις που οι δημιουργοί της παράστασης συνειδητά διατηρούν τον συμβατικό «τέταρτο τοίχο» μεταξύ της σκηνής και της αίθουσας. Ισχύει όμως πολύ περισσότερο όπου η παράσταση εξ αρχής βασίζεται πάνω στην επαφή με το κοινό, λογαριάζει την αντίδρασή του σαν σημαντικό παράγοντα της θεατρικής πράξης. Ο τονισμός των ατάκων, η ανοδική προς το κωμικό forte δομή των σκηνών, ακόμα και το υπερβολικό μακιγιάζ απευθύνονται προς το κοινό. Προϋποθέτουν την υποστήριξη και τη συμμετοχή του στο θεατρικό παιχνίδι. Μας πετούσαν τη μπάλα από τη σκηνή και περίμεναν να την πετάξουμε πίσω με τις αντιδράσεις μας. Όμως η μπάλα έπεφτε στο κενό στην πρώτη παράσταση του έργου του Καρατζιάλε στη Λευκωσία, διότι οι λιγοστοί θεατές δεν μπορούσαν να παίξουν τον απαιτούμενο ρόλο. Ενώθαν όμως στενόχωρα για την αδιαφορία των συμπολιτών τους προς τον μοναδικό «ξένο» θιασο.

Η ΣΚΗΝΟΘΕΤΙΣ Σβετλάνα Χαραλάμπους έχει κάνει καλή δουλειά και έχει δουλέψει σε πολλά επίπεδα. Φτιάχνοντας μια ομοιογενή παράσταση, υποτάσσει την κίνηση την μιμική, τον ρυθμό, το ύφος των ηθοποιών στη μουσική παρτιτούρα των ρομανικών λαϊκών μελωδιών. Συμφωνεί πλήρως με τον Καρατζιάλε στην άκακη γελιοποίηση των δημαγωγών υπερ-πατριωτών και των συγχυσμένων μικροαστών οπαδών τους. Προτείνει την μορφή της παρωδίας στη ρομαν-

τική γραμμή του έργου. Όλα αυτά τα κάνει κομψά, χωρίς να βαρυφορτώνει με τις ιδέες της την ελαφρά δομή του έργου.

Ο ΣΤΟΧΟΣ του θιάσου είναι η πλήρης ακρίβεια στην εκτέλεση των κάθε άλλο παρά εύκολων οδηγιών της σκηνοθετίδας και ο κάθε ηθοποιός πλησιάζει σ' αυτό τον στόχο στο μέτρο της επαγγελματικής του ευλυγισίας. Στην παρένθεση η επαγγελματική ευλυγισία δεν συνοδεύει πάντα το υποκριτικό ταλέντο. Ας πάρουμε το παράδειγμα του Δ. Ξύστρα, που τον τελευταίο καιρό παίζει μεν σ' ένα σταθερό και αναμφισβήτητο ποιητικό επίπεδο, αλλά με μια υποκριτική ακαμψία, θάλαγα, χρησιμοποιώντας τα ίδια εκφραστικά μέσα σε ρόλους πολύ διαφορετικούς. Είναι και στην «Παραγμένη νύκτα» το κορμί του, το πρόσωπό του, η φωνή του δεν λειτούργησαν στο allegro της σκηνοθετικής πρότασης. Ο πιο «εύπλαστος» στα χέρια της σκηνοθετίδας ήταν ο Τ. Χριστοφάκης στο ρόλο του παραγιού. Αποδεικνύεται ακόμα μια φορά ότι ένα δυναμικό μέτρο για τη δημιουργία καλών εντυπώσεων από την παράσταση είναι η ενίσχυση της «δεύτερης γραμμής» των προσώπων του έργου με καλούς ηθοποιούς. Μαζί με τον Τ. Χριστοφάκη στηρίζει τη «δεύτερη γραμμή» και ο Χρ. Χρυσάνθου, παρ' όλο που προσωπικά πιστεύω ότι θα μπορούσε να στηρίξει και την πρώτη.

Η Ελενα Ευσταθίου — πολύ ικανή για το γκροτέσκο σχέδιο του ρόλου της, ίσως αυτή να είναι η πιο ταιριαστή για τη νέα ηθοποιό μανιέρα (ας θυμηθούμε εδώ και την κυρία Μπίντερμαν στο έργο του Μ. Φρις).

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ του σκηνικού χώρου από τον Στέφανο Αθηναίτη συμβάλλει στη δημιουργία της γενικής ταραχής, συνειδητά στριμώχνοντας τους ήρωες στο κυνηγητό, ξιφομαχίες ή τα χορευτικά τους ντούο.

ΔΕΝ είναι δύσκολο έργο το έργο του Καρατζιάλε. Αλλά και ένα απλό πρόβλημα μπορεί να έχει μια όμορφη λύση (και εννοώ πρώτα την σκηνοθετική πρόταση και μετά την υλοποίησή της).